

22 mei 2023

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

Aanmeldingen voor 2023-2024: de eerste cijfers...

Ad blijft kennelijk keihard doorgroeien...

Bachelors (hbo en wo) in de min...

Inleiding

Het aanmeldcircus met het interpreteren van de cijfers is weer van start gegaan. Omdat a.s. studenten (vooral bij voltijd en duaal want deeltijders mogen ook best nog later hun inschrijving gaan regelen) zich in principe voor 1 mei moeten aanmelden (om eventuele blokkering door het niet meedoen aan de studiekeuzecheck te vermijden) kunnen de VH en de UNL al vrij snel een eerste stand van zaken opmaken.

In de komende tijd zullen we via een nieuwsbrief hier kond van doen, op basis van de overzichten die de onderwijskoepels verstrekken. We analyseren de cijfers ook, maar dan wat minder politiek en strategisch ingestoken.

Algemeen gesteld voor de bachelors: in de min

De aanmeldingen per 8 mei voor de bachelors in het wo en hbo blijken lager te zijn dan door de VH en de UNL werd verwacht. Men heeft de afgelopen maanden geroepen dat er meer zouden komen dan het afgelopen jaar omdat de basisbeurs weer wordt ingevoerd. Het is kennelijk – op dit moment – een vorm van wishful thinking en strategisch rapporteren. Zoals we al eerder in de nieuwsbrieven hebben aangegeven is het zo dat de kosten van een jaar niet studeren veel hoger zijn dan alles wat nu met het relatief zeer beperkte bedrag dat met de basisbeurs is gemoeid. Wonen, eten, uitgaan, vakantie, enz. dat kost veel geld, ook al is het huren van een kamer bij Casa di Mama best goedkoop. Kortom, kennelijk hebben de VH en de UNL slecht marktonderzoek gedaan.

Hoewel, de UNL mag ter verzachting aanvoeren dat de internationale wo-instroom sterk aan het afnemen is, met 6,4%, vooral bij studenten van buiten Europa. Maar bij het hbo is de buitenlandse instroom op dit moment 3% hoger en dat maakt de lagere inschrijving van Nederlandse bachelorstudenten nog wat 'schrijnender'.

De cijfers voor de Bacheloropleidingen, vergeleken met hetzelfde meetmoment in 2022:

- **hbo-bachelor = - 0,9%**
- **wo-bachelor = - 1,6% (inmiddels per 15 mei: - 2,2%)**

Ad-opleidingen: weer stevig in de plus

Voor de Ad-opleidingen is het andere koek. Het aantal aanmeldingen is per 8 mei **21,9% hoger** dan vorig jaar. Natuurlijk gaat het in absolute aantallen nog niet om vele duizenden, maar 1710 mogelijke studenten meer is toch een prachtig resultaat. En als dit zo doorzet, kan iedereen voor zichzelf op de eigen vingers natellen hoe over vijf jaar de Ad-vlag erbij hangt.

Wat ongetwijfeld meespeelt, en dat nog meer zal gaan doen, is hetgeen we kortgeleden al in de nieuwsbrief over de OCW-referentieramingen hebben gemeld nl. de verschuiving van de keuze voor een hbo-opleiding van de Bachelor naar de Ad. In heel veel gevallen kan de bachelorgraad nominaal in vier jaren worden behaald – als dat als de horizon wordt gezien, mede denkend aan het kunnen gaan doen van een wo-master – en alsdan is een keuze nu veel sneller te maken. Laat de VH dit maar eens goed onderzoeken.

In de media wordt gezegd dat de groei mede van doen heeft met de uitbreiding van het aanbod aan Ad-opleidingen. Natuurlijk worden er nog wel nieuwe doelgroepen aangeboord, maar het is echter heel simpel zo dat als het aantal mogelijke studenten gelijk blijft, die jongeren zich niet in twee persoonlijkheden kunnen opsplitsen...

Overzicht VH

Hier het overzicht dat de VH heeft gepubliceerd per 8 mei.

onderwijstype	sector	aanmeldingen					2023 t.o.v. 2022	
		2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	absoluut verschil	procentueel verschil
associate degree	economie	3.332	2.815	3.422	3.509	4.181	672	19,1%
	gedrag en maatschappij	889	947	1.201	1.368	1.963	595	43,5%
	gezondheidszorg	147	101	129	163	163	0	-0,1%
	landbouw en natuurlijke omgeving	238	213	261	318	325	8	2,4%
	onderwijs	176	189	331	438	615	177	40,3%
	taal en cultuur	156	145	218	282	365	83	29,4%
	techniek	901	1.095	1.565	1.824	2.021	197	10,8%
subtotaal associate degree		5.839	5.506	7.127	7.902	9.632	1.730	21,9%
bachelor	economie	55.553	42.217	49.704	49.594	49.683	89	0,2%
	gedrag en maatschappij	15.434	13.796	15.454	15.440	15.293	-147	-1,0%
	gezondheidszorg	18.525	17.078	19.079	17.492	16.701	-791	-4,5%
	landbouw en natuurlijke omgeving	3.443	2.971	3.316	3.174	3.138	-36	-1,1%
	onderwijs	16.005	14.237	14.817	14.489	14.332	-158	-1,1%
	taal en cultuur	9.826	10.566	11.732	12.040	11.724	-317	-2,6%
	techniek	31.090	25.126	28.433	28.935	29.050	116	0,4%
subtotaal bachelor		149.877	125.992	142.535	141.164	139.920	-1.244	-0,9%

Noot. Absoluut verschil en totalen kunnen afwijken i.v.m. afrondingen. Sectoren op basis van Croho. Opleidingen in de sector Recht zijn ondergebracht bij de sector Economie, en opleidingen in de sector Sectoroverstijgend zijn ondergebracht bij de sector Techniek.

Docentopleidingen in de kunst zijn ondergebracht bij taal en cultuur.

Cijfers in de grijze kolom zijn het gevolg van een ander aanmeldpatroon n.a.v. de verzette deadline drie jaar geleden door de coronavirus pandemie. Na 1 juni 2023 kunnen deze pas gebruikt worden om te vergelijken met andere studie jaren.

Overzicht UNL

Hier de stand van zaken voor de universiteiten, per 15 mei – aangezien de UNL elke week de cijfers bekend maakt. Na 1 mei is het aantal aanmeldingen in absolute zin alweer aan het afnemen, een fenomeen dat zich altijd afspeelt maar nu wel vroeger dan vorig jaar.

	Aanmeldingen Studiejaar 2022/'23		Aanmeldingen Studiejaar 2023/'24		Verskil
Week 12	84.952	14-03-22	82.663	13-03-23	-2,8%
Week 13	86.735	21-03-22	83.892	20-03-23	-3,4%
Week 14	88.086	28-03-22	85.617	27-03-23	-2,9%
Week 15	90.391	04-04-22	88.150	03-04-23	-2,5%
Week 16	92.631	11-04-22	90.205	10-04-23	-2,7%
Week 17	94.907	18-04-22	93.373	17-04-23	-1,6%
Week 18	98.914	25-04-22	96.806	24-04-23	-2,2%
Week 19	108.796	02-05-22	106.497	01-05-23	-2,2%
Week 20	108.191	09-05-22	106.156	08-05-23	-1,9%
Week 21	107.660	16-05-22	105.336	15-05-23	-2,2%
Week 22	107.250	23-05-22			
Week 23	107.268	30-05-22			
Week 24	106.783	06-06-22			
Week 25	106.080	13-06-22			
Week 26	105.163	20-06-22			
Week 27	104.401	27-06-22			
Week 28	103.285	04-07-22			
Week 29	102.310	11-07-22			
Week 30	101.130	18-07-22			
Week 31	98.394	25-07-22			

Vergeleken met 2019/2020 in het hbo

De VH kijkt naar de cijfers van nu in vergelijking met het vorige jaar. Maar als ze dit zouden doen met de cijfers voor 2019, dan zien we een behoorlijk ander beeld:

- hbo-bachelor-aanmeldingen: **- 11%**
- hbo-Ad-aanmeldingen: **+ 65%**
- totaal van Bachelor en Ad: **- 4%**

Een paar kanttekeningen

Nog een aantal opmerkingen:

- Vorig jaar bleek uiteindelijk dat netto-gezien het aantal aanmeldingen voor de Ad boven de 10% te zijn gekomen, mede vanwege het feit dat degenen die zich voor een Bachelor aanmelden dat veel vaker dubbel doen, om zeker van een plek te zijn, en dat bij de Ad geen enkel probleem is;
- Als door deze verschuiving van de Bachelor naar de Ad ook straks meer Ad-gediplomeerden aan het werk gaan, zal over een paar jaren het aantal ingeschreven hbo-studenten meer gaan dalen dan is voorspeld.
- Er zal door de hogescholen meer werk moeten worden gemaakt van de doorstroom met een Ad naar een aanvullend bachelorprogramma.
- Werkenden die een bekostigde Ad hebben afgerond in het verleden, moeten worden verleid om een aanvullend bachelorprogramma te gaan doen, om meer studenten te kunnen vasthouden binnen het 'levenlang ontwikkelen' (of misschien wel beter: 'levenlang trainen').

Uit de media

Hier een aantal passages uit een publicatie van het Hoger Onderwijs Persbureau (via de website van Fontys):

De universiteiten lijken ook komend jaar minder eerstejaars bachelorstudenten te trekken. Dat is tegen de verwachtingen in, gezien de terugkeer van de basisbeurs. Het hbo groeit nog licht, maar bij Fontys is tot nu toe een kleine daling te zien.

Het scheelt niet veel, maar de universiteiten hebben momenteel 1,6 procent minder voorlopige aanmeldingen dan vorig jaar rond deze tijd. Het gaat om ongeveer tweeduizend potentiële studenten.

De bacheloropleidingen van hogescholen staan 0,9 procent in de min, met ruim 1.200 vooraanmeldingen minder. Daar tegenover staat een groei van de tweejarige associate degrees (AD's), die voorlopig 1.700 aanmeldingen extra hebben. Dat zijn de gewogen aanmeldingen, zoals dat heet, van 8 mei.

Let wel, er kan nog van alles gebeuren. Vorig jaar telden de universiteiten om deze tijd 108 duizend voorlopige aanmeldingen, terwijl er uiteindelijk maar 60 duizend nieuwe bachelorstudenten ten aan de start verschenen.

Een flink deel valt dus af. Datzelfde gebeurt ook altijd in het hbo. Van de 141 duizend voorlopige aanmelders bleven er maar 91 duizend over. Dat zijn er maar liefst vijftigduizend minder.

"Het klopt inderdaad dat de vooraanmeldingen op dit moment iets in de min staan ten opzichte van vorig jaar", erkent universiteitenvereniging UNL. "Maar het is voor ons nu nog te vroeg om conclusies te trekken of te gissen naar de oorzaken." Ook de hogescholen dichten de vooraanmeldingen een geringe voorspellende waarde toe.

Of dat zo is, daar valt over te twisten. Het zijn en blijven aanmeldingen en dus hebben ze wel degelijk een bepaalde voorspellende waarde. Zo is te zien dat bij de universiteiten het aantal aanmeldingen van buitenlandse studenten, met name van buiten Europa, met 6,4 procent is afgenomen. Bij het hbo is juist sprake van een stijging met 3 procent.